

VASILE C. IONIȚĂ, LA 85 DE ANI

MAI MULT CA LINGVISTUL

Scriind, zilele trecute, la un reportaj despre Anina, simțeam nevoia să cunosc etimologia unui nume de personaj, despre care simțeam că are o semnificație ascunsă. Și la cine era să apelez, dacă nu la un specialist recunoscut, cu care mă pot lăuda că am relații de amiciție. Luat așa pe nepregătite, Moș Ioniță de pe Nergăniță, cum se alintă rimându-și numele cu strada pe care stă în cartierul Călnic al Reșiței, mi-a dat o sugestie, promițându-mi să mai caute, să aprofundeze problema.

Poate că așa fi trecut în rezervă, ca atâtea altele, bucuroasa noastră convorbire telefonică, dacă nu mi-ar fi ieșit în cale o altă fericită întâmplare. În deschiderea revistei „Bocșa culturală”, pe care o fac profesionist, de niște ani buni, Gabriela Șerban și Gheorghe Jurma, foarte vizibil, un titlu: „Prof. dr. Vasile C. Ioniță, la ceas aniversar”. Prin care revista consemna o manifestare omagială, pe care Biblioteca „Tata Oancea” din Bocșa îl aniversa pe unul din principalii săi donatori de carte. O personalitate proteică, trecută din păcate în uitare de cei din jur și de instituții culturale. Ni se reamintea, prin revista bocșeană, că lingvistul și condeierul, profesorul și memorialistul reșițean **Vasile C. Ioniță a împlinit de curând venerabila vârstă de 85 de ani**. Iar cărțile sale, dar și întreaga lui personalitate, spiritul tânăr și stilul direct de a spune unele adevăruri, uneori incomode, deranjante, merită un popas aniversar și urările noastre de bine. Iar din partea mea, în plus, o duioasă recunoștință. Pentru câteva colaborări, amintite în treacăt aici.

Mai mult decât anii de gazetărie la „Flamura”, cred că ne-au apropiat mai întâi numele profesorilor Ioan Pătruț și Romulus Todoran, lingviști de marcă din Cluj, unde Vasile C. Ioniță și-a luat doctoratul. Recunosc, i-am citit mai ales cărțile de proză și amintiri. Mai puțin pe cale de specialitate, toponimia și antroponomie nefiind între pasiunile mele de forță. Și totuși, când am avut îndelungatul și stupidul proces cu o judecătoare din Reșița, pentru că m-am adresat ei, într-un titlu de ziar, cu „Fă”, am apelat la autoritatea lingvistică a domnului Ioniță. Îmi amintesc cum mi-a înmănat atunci o expertiză de patru pagini dactilografiate, pe care am depus-o la dosarul cauzei.

Și cum așa putea trece vreodată cu vederea faptul că „De o sută de ori Banat”, una din cărțile mele de suflet, este „blindată” cu o caldă și competentă Prefață semnată de dr. Vasile C. Ioniță. Sau cronică de întâmpinare, publicată în revista „Reflex”, la o altă carte a mea: „La Paradisul mineral Gruescu”. Multă receptivitate, un stil direct și sincer.

Avem și o neîmplinire a colaborării noastre. Dar au existat explicații, dialog de bunăcredință, astfel că nu s-a ajuns la ruptură. Așa cum a pățit-o cu alți foști prieteni. Dl. Ioniță a donat Bibliotecii județene „Paul Iorgovici”, pe vremea când eram directorul instituției, un număr mare de scrisori, din valoroasa lui corespondență cu mari personalități ale lingvisticii românești. Am dat dispoziție ca ele să fie luate în inventar și fișate corespunzător, într-o mapă specială. Ulterior, donatorul a constatat că unele scrisori au dispărut. Ba i s-a insinuat cu perfidie că eu așa fi avut, Doamne ferește, asemenea slăbiciuni de prestidigitator. Evident, nu acesta era adevărul și dl Ioniță nu a crezut infamia și sentimentele reciproc amicale, iată, dăinuie și azi.

Îmi amintesc cât îl afecta faptul că, la 80 de ani, era ignorat în Caraș-Severin, dar continua să fie apreciat la Suceava, în bucovineanul său loc de baștină. A trăit și

(sursa foto: semndecarte.metarsis.ro)

activat o viață în Banat, unde nu merită să fie tratat ca o nevrednică „vinitură”. Cartea sa de debut, din anul 1972, se intitulează „Glosar toponimic Caraș-Severin”. În 1976, sub egida Bibliotecii Județene Caraș-Severin, scoate o plachetă numită explicit „Banatul, parte intergrantă și individualitate distinctă în contextul istorico-geografic și al spiritualității românești. Contribuții bibliografice. 1 Graiul bănățean”. Tot cât se poate de explicit este titlul cărții din 1982, de la Editura „Facla”: „Nume de locuri din Banat”. Pentru ca la aceeași editură să apară, în 1985, volumul „Metafore ale graiurilor bănățene”. În anul 1997 tipărește, la editura „Timpul” din Reșița, „Monografia localității Călnic” și eseul monografic „Sabin Păutuza”, dedicat marelui muzician româno-american, de regăsit și azi în cartierul vecin, Moniom. Fără să-mi propun a face acum o bibliografie exhaustivă a lucrărilor sale dedicate lingvisticii, unele rod al colaborării cu Radio Reșița, pe vremea când director era acolo Doru Dinu Glăvan, trebuie amintite, la același capitol, „Contribuții lingvistice. Onomastică. Lexicologie”, din anul 2002, sau, cu un conținut mai larg cultural, „Dicționar de evenimente și personalități din Banatul istoric”, vol 1, 2007, „Memento. Evenimente și personalități din Banatul istoric”, vol. 2, 2008, „Memoria cuvintelor”, Editura „Banatul Montan”, 2010.

Un loc aparte în bibliografia lui Vasile C. Ioniță, unde regăsim omul, cu biografia, întâmplările, obsesiile și visele sale, îl ocupă amintirile („Capricii”, editura „Timpul”, 1999), proza și memorialistica: „Aripi frânte” (2004), „Oglinzi infidele” și „Meandre” (Editura „Intergraf”, 2005). Descoperim aici, pe lângă talentul de povestitor, spiritul polemic și dorința de a restabili adevărul ale „împuternicitului” (în care unii vedeau pe nedrept un cenzor fără scrupule), insinuări și înscenări care l-au scos de la catedră, pentru a se pensiona în 1990, ca traducător la dispărutul Institut de cercetări.

În același număr al revistei „Bocșa culturală”, putem citi un articol „Cangurul și pațachina”, semnat de Vasile Ioniță. Așa cum el însuși declară, autorul preferă să spună lucruri serioase într-o manieră anecdotică, în care etimologia devine o știință interesantă, accesibilă și plăcută la citit. Informație științifică, cu asocieri neașteptate, povestire, umor. Calități nealterate nici azi, la 85 de ani, când folosește mai des cuvinte din sfera medicală, dar scrie la mașină și se bucură de succesele nepoților.

Nicolae SÂRBU de OHABA

Reșița, 30 aprilie 2017